1584 - RAMAZAN AYININ HİLÂLİNİ HER MÜSLÜMANIN GÖRMESİ ŞART MIDIR ?

Soru

Şu hadisi delil göstererek Ramazan ayının hilâlini kendi gözleriyle görmedikçe oruca başlamayan kimse hakkında hüküm nedir?

[صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلاَثِينَ] متفق عليه

“(Ramazan ayının) hilâlini gördüğünüzde oruç tutun. (Şevvâl ayının) hilâlini gördüğünüzde de bayram edin. Eğer (Şaban ayının hilâli) size görünmezse, (oruca başlamak için Şaban ayını, bayram etmek için ise Ramazan ayını) otuz güne tamamlayın.” (Buhârî, hadis no:1909, Müslim, hadis no: 1081)

Bu hadisi delil göstermeleri doğru mudur?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Müslümanlardan adâletli bir kimsenin şâhitliği ile Ramazan ayının hilâlinin görüldüğü sâbit olduğu zaman oruca başlamak gerekir.

Nitekim bedevîlerden birisi, Ramazan ayının hilâlini gördüğünü söylediğinde, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- oruca başlamayı emretmişti.

[صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلاَثِينَ] متفق عليه

“(Ramazan ayının) hilâlini gördüğünüzde oruç tutun. (Şevvâl ayının) hilâlini gördüğünüzde de bayram edin. Eğer hava size kapalı olursa, (oruca başlamak için Şaban ayını ve bayram etmek için ise Ramazan ayını) otuz güne tamamlayın.”

Hadisini,herkesin hilâli kendisinin görmesi gerektiği,aksi takdirde oruca başlamaması gerektiğine

delil olarak göstermeleri, doğru değildir.Çünkü hadis, hilâl görüldüğü zaman -müslümanlardan adâletli bir kimse bile olsa- oruca başlama konusunda genel bir hitaptır. (İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları, cilt:10, sayfa: 94)

Yine,bütün müslümanların üzerine oruca başlamanın farz olması için, müslümanlardan adâletli ve güvenilir birisinin hilâli görmesinin yeterli olduğuna delâlet eden delillerden birisi de, Abdullah b. Ömer'in -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet ettiği şu hadistir:

[تَرَاءَى النَّاسُ الْهِلاَلَ، فَأَخْبَرْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم أَنِّي رَأَيْتُهُ، فَصَامَهُ وَأَمَرَ النَّاسَ بِصِيَامِهِ] رواه أبو داود

"İnsanlar (sahâbe), hilâli birlikte görmek için toplandılar. Ben de hilâli gördüğümü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e tek başıma haber verdim. Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- oruca başladı ve insanlara da oruca başlamalarını emretti." (Ebû Dâvûd, Kitabu's-Savm, Ramazan Hilâlini Görmede Bir Kişinin Şâhitliğinin Yeterli Olacağı Bâbı, hadis no:1995)

Bazı bid'at ehli, "insanın, Ramazan hilâlini kendisi görmedikçe oruç ona farz olmaz" sapık inancından dolayı, diğer müslümanlardan geri kalarak oruca daha sonra başlamaktadırlar. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan hadisler, onları reddetmektedir.

Üstelik onlara şunu sormak lazım: O halde gözleri görmeyen veya zayıf gören kimse, ne yapar?

Durum, Allah Teâlâ'nın şu âyette buyurduğu gibidir:

[فَإِنَّهَا لا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ) [سورة من الحج الآية: ٤٦)

"Ne var ki gözler kör olmaz, fakat sinelerdeki kalpler kör olur." (Hac Sûresi:46)

Dosdoğru yola ileten ancak Allah Teâlâ'dır.